

Achteruitgang van de vlinderfauna

door

W. OORD

Gaarne wil ik de heer CLAASSENS het volgende mededelen als antwoord op zijn verzoek in de *Ent. Ber.* van 1 september 1966. Het is wel een schrale troost, doch de achteruitgang van onze dagvlinderfauna beperkt zich helaas niet tot Zuid-Limburg. Als ik terugzie tot ca. 1950, zijn er in de omgeving van Deventer — en dan reken ik een straal van 10 à 15 km — ook verschillende soorten minder geworden of verdwenen. Als vergelijking met de soorten die de heer CLAASSENS noemt:

Carterocephalus palaemon Pallas. Nooit waargenomen.

Heodes tityrus Poda. Niet talrijk, de laatste jaren minder.

Plebejus argus L. Niet talrijk tot 1955, thans zeldzaam.

Cyaniris semiargus von Rottemburg. Nooit waargenomen.

Araschnia levana L. Omstreeks 1950 zeer talrijk, daarna afnemend. Vanaf 1960 niet meer waargenomen, in 1966 weer één exemplaar waargenomen op 19 mei bij Ruurlo. Volledigheidshalve vermeld ik hierbij, dat Ruurlo buiten de straal van 15 km ligt!

Mellicta athalia von Rottemburg. Nooit waargenomen.

Clossiana selene Schiff. Zeldzaam, na 1953 niet meer waargenomen.

Issoria lathonia L. Zeldzaam, na 1953 niet meer waargenomen.

Nymphalis antiopa L. Slechts 1 maal te Wilp waargenomen.

Nymphalis polychloros L. Nooit waargenomen.

Pararge aegeria L. Tot 1960 nog talrijk, daarna plotseling zeldzamer. Sinds 1963 niet meer waargenomen.

Pyronia tithonus L. Zeldzaam, slechts enkele malen waargenomen.

Sphinx ligustri L. In vele jaren niet meer gezien.

Macroglossum stellatarum L. In vele jaren niet meer gezien.

De oorzaken van de algemene achteruitgang heeft de heer LEMPKE reeds vermeld onder het artikel van de heer CLAASSENS. Ik ben het daar wel mee eens, al zou ik ook de ruilverkaveling niet willen vergeten!

Misschien zie ik het wat al te pessimistisch, doch ik vrees dat het niet meer zo lang zal duren — wat is nu 25 jaren in deze angstwekkend toenemende bevolkingsaanwas — of vele soorten zullen voorgoed uit ons land verdwenen zijn.

Daarom zou ik met de meeste nadruk tot onze vlinderverzamelaars willen zeggen: **beheers U toch in Uw jagerij!** Laten we toch met de restanten die we nog hebben zuinig zijn. Het is altijd nog belangrijker de schoonheid van onze vlinderfauna waar te nemen in de natuur dan in de ladenkast van een verzamelaar!

Tenslotte nog een opmerking over twee soorten:

1. *Anthocaris cardamines* L. Deze mooie vlinder die de laatste jaren ook al een zeldzaamheid was geworden, was in 1966 weer vrij talrijk aanwezig. Op vele plaatsen in Overijssel heb ik hem waargenomen.

2. *Coenonympha pamphilus* L. Ook al een vlinder, die vreemd gaat doen. Jarenlang was deze soort zeer talrijk, in 1966 veel minder, op enkele plaatsen wat gewoner.

Deventer, Potterstraat 16.

[Het verslag van de heer OORD is wel iets te pessimistisch. Er worden ook soorten genoemd, die nog nooit in zijn omgeving zijn waargenomen en dat is moeilijk een achteruitgang te noemen.

Reëler lijkt me niet te veel op de zeldzaamheden te letten, al zijn die voor een verzamelaar het aantrekkelijkst, maar juist de gewone soorten, die in een bepaalde streek thuis horen, een aantal jaren in hun mate van voorkomen nauwkeurig te volgen. Een soort als *Lycaena phlaeas* vertoont merkwaardige schommelingen in zijn jaarlijkse aantallen, waarvan we de oorzaken hoogstens kunnen gissen. Hetzelfde geldt voor *Coenonympha pamphilus*, *Maniola jurtina*, *Sphinx ligustri* en vele andere.

Dat *Papilio machaon* vergeleken met 20 jaar geleden enorm achteruit gegaan is, is ook moeilijk toe te schrijven aan moderne bestrijdingsmiddelen. Kleine wortelveldjes worden practisch niet bespoten en zijn op het platteland nog genoeg te vinden.

Ik geloof daarom, dat naast de ongunstige menselijke invloeden van de laatste kwart eeuw ook de natuur zelf een woordje meesprekt. De dagvlindertop, die in de veertiger jaren zo fraai te voorschijn kwam, ligt al lang weer echter ons. We zijn weer ongeveer op hetzelfde dieptepunt aangeland, als waarin we ons omstreeks 1920 bevonden. Met andere woorden: we maken duidelijk de schommelingen op korte termijn mee, waarover ik op p. (904) van de Catalogus schreef. Een mogelijke oorzaak is het feit, dat we de periode van langzame temperatuurstijging ook al enige jaren achter de rug hebben. Ir. R. F. FISCHER (K.N.M.I., De Bilt), deelde mij mee, dat op het ogenblik het omgekeerde weer het geval is, wat o.a. blijkt uit het groter worden van de gletschers op Groenland. — LPK.]

Rupsen van *Eupithecia*'s in 1965. We waren begin augustus met vakantie in Limburg en omdat bovendien alles later was, was er eerst niets te vinden. Een van de laatste dagen vond ik te Bunde onder allerlei pas uitgekomen *Eupithecia*-rupsjes (je zocht je scheel, pas als het beweegt, zie je, dat het geen meeldraad is, maar een rupsje) vrij veel rupsjes van *trisignaria*. Het enige verschil met andere soorten (*tripunctaria*, *virgaureata* etc.) was, dat die andere soorten in een kronkeltje gaan zitten wanneer ze worden gestoord, terwijl die van *trisignaria* zich uitstrekken.

Eup. pimpinellata. De rupsen van deze soort waren in de duinstreek (Katwijk, Wassenaar, Oostvoorne) bij honderden te vinden op *Pimpinella*.

Eup. venosata. Voor het eerst vond ik de rupsjes en wel bij Wijlre, Kunrade en op de Sint Pietersberg. Het overgrote deel was echter verdronken. Door de vele regenbuien van vlak voor onze vakantie zaten de bloemen en zaaddozen vol water.

Eup. pulchellata. Veel rupsen in het Vijlenerbos. Ik heb er jaren lang tevergeefs naar gezocht, blijkbaar altijd te laat in het seizoen. Als je eenmaal weet, hoe ze zitten, kun je ze al van meters afstand vaststellen. Ook bij deze soort veel verdronken rupsen.

Eup. haworthiata. Overal in Zuid-Limburg, waar *Clematis* groeit. Al stond er maar één bloeiende struik, dan vond ik er de rups. Minstens 80% bleek geparasiteerd te zijn.

M. W. CAMPING, Julianalaan 37, Putten (Gld.).